

Lokalplan för Kulturskolan Stockholm 2021 – 2023

Dnr. 2.2/1472/2021

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	3
3	Omvärldsbeskrivning och framtidspaning	4
3.1	En vardagsnära, jämlik och tillgänglig Kulturskola	4
4	Kulturskolans lokaler	6
4.1	Målbild för kulturskolans lokaler	7
4.2	Externa lokaler	8
4.3	Kriterier för ändamålsenliga lokaler	11
4.4	Digitalisering	12
4.5	Egna och externa lokaler inom enheterna	12
4.5.1	<i>Bromma</i>	13
4.5.2	<i>Enskede - Årsta – Vantör - Resurscentrum</i>	13
4.5.3	<i>Farsta - Skarpnäck</i>	14
4.5.4	<i>Hägersten – Älvsjö - Skärholmen</i>	14
4.5.5	<i>Hässelby - Vällingby</i>	14
4.5.6	<i>Kungsholmen - Norrmalm.</i>	15
4.5.7	<i>Spånga – Tensta – Rinkeby - Kista</i>	15
4.5.8	<i>Södermalm - Östermalm</i>	15
4.5.9	<i>Unga Berättar och Instrumentförrådet, Döbelnsgatan 89.</i>	16
4.5.10	<i>El Sistema – orkesterverksamhet i skolan</i>	16
5	Förändringar i lokalbeståndet	17
5.1	Nyligen genomförda förändringar sedan 2019	17
5.2	Förändringar på sikt	17
6	Lokalstrategi	19
7	Samverkan och uthyrning	20
8	Slutsats och prioriteringar	21

1 Sammanfattning

Kulturskolan Stockholms uppdrag innebär att erbjuda barn och unga i staden en möjlighet att uppleva, upptäcka och utvecklas inom kulturella och konstnärliga uttryck. Målgruppen är i åldrarna 6 - 22 år och uppgår till ca 176 000 barn och unga år 2021 – en grupp som ständigt växer.

Deltagandet i kulturskolan är utbrett över staden och pågår i både verksamhetens interna såsom externa lokaler. Målet är att barn och unga ska ta del av det kulturskolan har att erbjuda i ändamålsenliga och verksamhetsanpassade lokaler, oavsett om det är interna eller externa sådana. Med fokus på samarbete med skolor vill kulturskolan nå fler elever. Genom gott samarbete inom kulturförvaltningen, samt med andra förvaltningar och privata aktörer, ska kulturskolan effektivisera nyttjandet av lokaler, tillgängliggöra utrymme både för den egna verksamheten och för andra kulturaktörer och därmed bidra till ett rikare kulturliv i staden både analogt och digitalt. Kulturskolans ambition att uppdatera och när så är möjligt koncentrera verksamhet till strategiskt utplacerade lokaler innebär en utveckling av noder där barn och unga möts.

I takt med stadens utveckling och utbyggnad ska kulturskolan i ett tidigt stadium vara en del av planeringsprocesser för att vara tillgängliga för framtidens barn och unga.

Med fokus på långsiktighet och framåtskridande ska en kombination av interna och externa lokaler innebära att kulturskolan fortsatt är jämlikt, tillgängligt och vardagsnära för barn och unga.

2 Inledning

Kulturnämnden har en viktig roll i att skapa goda förutsättningar för ett rikt kulturliv för alla stockholmare. Kulturskolan är en särskild viktig verksamhet för barn och ungdomars möjlighet att själva skapa kultur och utöva konstnärliga uttryck.

”Nämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden uppmuntra och utöka samarbetet mellan skolorna och kulturskolan, i synnerhet vad gäller lokaler, i syfte att nå fler elever”¹

Avgörande faktorer för barn och ungas deltagande i kulturskolans verksamhet är tillgång till ändamålsenliga och tillgängliga lokaler, både interna och externa. När infrastruktur, befolkningsstrukturer och kraven på kulturskolan ändras påverkas var och hur kulturskolan bör och kan bedriva verksamhet. Det är angeläget att lokalerna, som kulturskolan bedriver verksamhet i, följer stadsutvecklingen.

”Fler unga ska få möjlighet att prova på eget skapande. El Sistema och Kulturskolan fortsätter arbetet för att fler barn och unga ska nås. Vi

utvecklar kulturskolans digitala metoder, utrustning och kompetens för att fler ska få ta del av Kulturskolans utbud, vilket förenas med insatser för att höja kvaliteten i verksamheterna. Genom att skapa fler träffpunkter, exempelvis kulturhus i förorterna, ges stockholmarna möjligheter att delta i kultur- och föreningslivet i sin närmiljö.”²

3 Omvärldsbeskrivning och framtidspaning

3.1 En vardagsnära, jämlik och tillgänglig Kulturskola

Kulturskolan finns idag utspridd på ett stort antal fysiska platser över hela staden och en större satsning på ett digitalt utbud kommer äga rum under de närmsta åren. Genom ökad samverkan med skolor, fritidshem, stadsdelsförvaltningar och civilsamhälle kan kulturskolan också bli mer jämlik och tillgänglig då verksamheten kommer närmare barn och unga i deras vardag. Att erbjuda verksamhet på tider, platser och forum där barn och unga befinner sig är en förutsättning för att kunna nå fler.

År 2021 uppgår kulturskolans målgrupp till ca 176 000 barn och unga inom kommunen. Gruppen beräknas öka med ca 2000 - 3000 personer per år de närmast kommande åren.³ Det finns 140 kommunala grundskolor och 27 kommunala gymnasieskolor i Stockholm stad. Flera av grundskolorna har permanenta lokaler på olika adresser, oftast fördelade efter årskurs. I dagsläget finns det 117 fristående grundskolor inom Stockholms stad, varav de flesta är i innerstaden.⁴

Då utbildningsförvaltningen planerar att öka kapaciteten i skolor, bygga nya skolor samt renovera/tilbygga lokaler på befintliga skolor, är det viktigt att kulturskolan i ett tidigt skede av planeringsprocesser samverkar med skolan för framtida gemensam lokalanvändning. Här finns möjlighet för ett samarbete som gynnar båda parter verksamheter.

Prognos hyreskostnader

Kulturskolan har i dag 27 inhyrningsobjekt/avtal fördelade på 18 adresser (i avtalen ingår undervisningsrum, kontor, parkeringsytor, förråd). Totala ytan är 41 176 kvm. Kulturskolan betalar en kostnadsneutral taxa (riktlinje 100 kr/lokal/timme) för inhyrningen i skolornas lokaler. Det innebär att hyran sätts av respektive skolenhet och utgörs endast av skolans merkostnader som uppstår i och med uthyrningen till kulturskolan. Till kostnadsmassan ska även investeringar i egna lokaler (kontraktsavtal) räknas. 2021 investerade kulturskolan ca 1,7 mnkr i de egna lokalerna (lås, larm, möbler, lingångar, lokalförbättringar). I nedan kartbild markeras de lokaler (i gult) som under innevarande budgetperiod och även efterföljande år är i behov av renovering.

² Stockholm stads budget kommunfullmäktige 2021-2023.

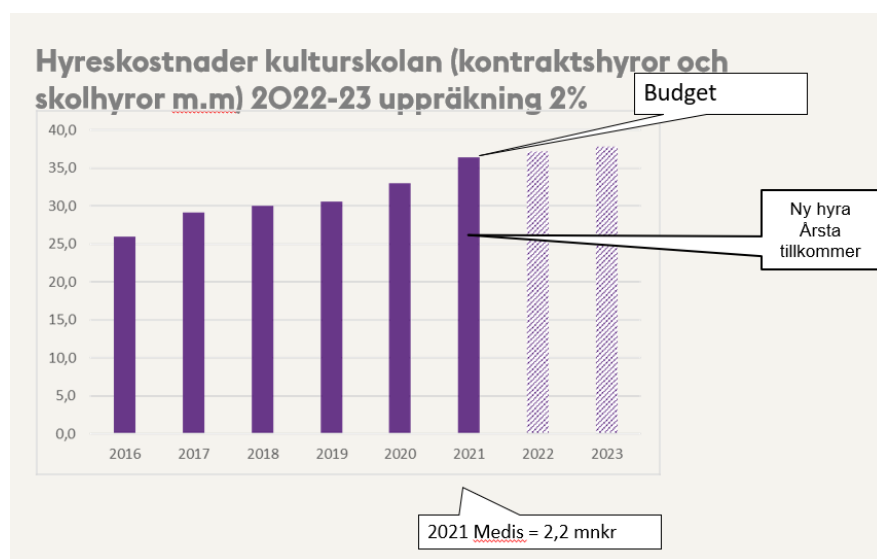
³ Kulturskolan Stockholm verksamhetsplan 2021.

⁴ UTB Lokalförsörjningsplan 2021-2023.

Kulturskolans totala lokalhyror (kontraktshyror, skolhyror och tillfälliga inhyrningar) beräknas öka under kommande år (se diagram nedan). Kontraktshyrorna beräknas på kostnad/kvm, medan skolhyror baseras på kostnad/lokal/timme. Snitthyran för kulturskolans kontraktshyror är ca 1600 kr/kvm. Medborgarhuset, Södermalm, är inte inräknad (5000 kr/kvm). Vid upprättande av skolhyror ges ingen kvadratmeteruppgift. Vid en jämförelse av kontrakts- och skolhyornas kvadratmeterhyra, i de fall en korrekt kvadratmeteryta för inhyrning i skola tagits fram, konstateras att skolhyrorna är betydligt billigare (ca halva kostnaden),

Ökat samarbete med skolor gällande samnyttjande av skolans lokaler är en väg att gå för att sänka lokalkostnaderna på lång sikt. Kulturskolan ser ett stort behov av ökat samarbete med skolor i hela staden. Utifrån detta har kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen ingått en överenskommelse och tagit fram ett ramverk kring samverkan för att underlätta för kulturskolans behov av lokaler.⁵

Då staden växer och utvecklas ändras även kommunikationsmöjligheterna när infrastrukturen skall upprätthållas. Stockholmarna reser och pendlar i hög utsträckning. Kulturskolan behöver därför ständigt se över vilka lokaliseringar i staden som är mest optimala för målgruppens möjlighet att ta del av verksamheten, detta för att bidra till en jämlik och tillgänglig kulturskola för barn och unga. En lösning kan vara mobila paviljonger som ställs upp utifrån målgruppens geografiska behov eller kanske en ”kulturskolebuss”. Kortkurser kan erbjudas från en tillfällig lokal (även mobil sådan). Det finns goda exempel av ”kulturskolebuss” i kulturskolor ute i landet (bl.a. Göteborg).

4 Kulturskolans lokaler

Ögonblicksbild från vårterminen 2021

	Kulturskola nod	9 st
	Kulturskola lokal	8 st
	Logistikcentral (instrumentförråd)	1 st
	Annex och skolor	66 st
	Lokal i gott skick, endast löpande åtgärder under perioden	
	Lokal i behov av åtgärder under perioden	
	Lokal i omedelbara behov av åtgärder under perioden	
	Lämplig lokalisering för etablering under perioden	

4.1 Målbild för kulturskolans lokaler

Lokalernas utformning

Kulturskolans ambition är att erbjuda attraktiva, verksamhetsanpassade och tillgängliga lokaler, både i interna och externa utrymmen. Flexibilitet för utövande inom flera kulturella och konstnärliga uttryck i formen gruppundervisning innebär bland annat behov av specialanpassad inredning och tillräckliga personalutrymmen. Anpassningen gäller teknisk utrustning, akustik, förråds möjligheter och möjlighet till samverkan både inom kulturskolan samt med andra relevanta aktörer. Att uppdatera strategiskt utvalda lokaler i det nuvarande beståndet bidrar till att skapa starka noder i staden med fokus på kulturella mötesplatser. Detta i samband med god inom- och utomhusmiljö bidrar positivt till målgruppens upplevelse av verksamheten samt medarbetares fysiska och psykosociala arbetsmiljö.

Samarbete

Ett väl utvecklat samarbete med utbildningsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna samt internt på kulturförvaltningen möjliggör ett kostnadseffektivt resursutnyttjande för alla inblandade. Ökat samarbete med nämnda parter förväntas innebära ett ökat deltagande för målgruppen i verksamheten. Kulturskolan ska vara en självklar verksamhet för målgruppen att känna till, vilja besöka, samt delta i. Genom att fortsatt hitta alternativ till kulturskolans egna lokaler möjliggörs även samverkan med andra kulturaktörer.⁶

På barnens villkor

Barnkonventionen⁷ slår fast att barn är individer med egna rättigheter och att de har rätt till fritid, lek och vila och att delta i kulturella och konstnärliga aktiviteter. Kulturskolan genomför kontinuerligt kundundersökningar där deltagarna och vårdnadshavarna svarar på frågor om hur de upplever verksamheten. Vid senaste kundundersökningen svarade 96% av deltagarna att de är nöjda med verksamheten.⁸ Flertalet av barnen i åldrar upp till 10 – 12 år svarar att de är i behov av skjuts eller annan hjälp att ta sig till kursen. Det är därför viktigt att kulturskolan är tillgänglig över hela staden i såväl egna lokaler som i skollokaler. Med ett fokus på långsiktighet ska en kombination av interna och externa lokaler innebära att kulturskolan fortsatt är jämlikt, tillgängligt och vardagsnära för barn och unga. Eftersom egna lokaler (förstahandskontrakt) ofta är

⁶ Kulturskolan Stockholm verksamhetsplan 2021.

⁷ Ur barnkonventionen artikel 31. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

⁸ Kundundersökning VT 2021 (maj).

mer kostsamma än samnyttjade lokaler (inhyrningar) både sett till hyreskostnader och underhåll ska kulturskolan, där så är möjligt, genom samarbete inom kulturförvaltningen samt med andra förvaltningar och aktörer effektivisera samnyttjandet av lokaler och därmed bidra till ett rikare kulturliv på lång sikt i staden. Vid eventuellt samnyttjande ska hänsyn tas till lokalens anpassning för kulturskolans verksamhet.

Underhåll

Kulturskolans teknikassistenter tar ett stort ansvar gällande fastighetskötsel och underhåll av de egna lokalerna. Dessa arbetsuppgifter är inte huvudsysslan för teknikerna, men de sköter ändå detta uppdrag utifrån kompetens- och resurstillgång. Kulturskolan ser ett ökat samarbete inom förvaltningen och med fastighetsägarna gällande underhållsarbetet. Kulturskolan har redan nu ett nära samarbete med förvaltningens lokal- och säkerhetsenheter som fungerar bra och som ska fortsätta utvecklas. Områden som hanteras i samarbete mellan kulturskolan och lokal- och säkerhetsenheterna:

- Avtalshantering (lokaler)
- Brandskydd
- Lås och larm
- Underhåll och lokalinvesteringar
- Krishantering

4.2 Externa lokaler

I stadens budget för 2021 står att kulturskolans verksamhet i högre utsträckning ska involveras i skolans och fritidshemmens verksamhet:

”Genom Kulturskolan och El Sistema når staden fler barn och unga. Nämnden ska verka för att nå bredare socioekonomiska grupper exempelvis genom att säkerställa ett breddat utbud samt utvecklandet av kulturskolans digitala metoder. Kulturskolans verksamhet ska i högre utsträckning involveras i skolan och fritidshemmens verksamhet, så att det blir enklare att ta del av dess utbud.”⁹

Kulturförvaltningen har målet att effektivisera sitt lokalanvändande för att säkra resurs- och kostnadseffektivitet och att långsiktigt nå en ekonomi i balans. Kulturskolan vill se tydliga, långsiktiga överenskommelser med skolor, andra förvaltningar och externa aktörer för att i högre utsträckning ska involveras i skolans och fritidshemmens verksamhet¹⁰.

Kulturförvaltningens samverkansöverenskommelse med utbildningsförvaltningen¹¹ ska förbättra möjligheten till samverkan i bland annat lokalfrågor.

⁹ Stockholm stads budget kommunfullmäktige 2021-2023.

¹⁰ Stockholm stads budget kommunfullmäktige 2021-2023.

¹¹ Samverkansöverenskommelse mellan utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen gällande skollokaler. Dnr 1-1747/2020.

I skolans utformning av estetiska lokalytor ska kulturskolans undervisning och behov beaktas. Tidiga överenskommelser om finansiering och nyttjande kan ge förutsättningar för att kulturskolan inte behöver samma omfattning av egna investeringar med ökade lokalkyror som följd. Samverkan ska också ske med Stockholms stadsbibliotek som ett led i att resurseffektivisera förvaltningens verksamheter.

”Det är viktigt att vid varje tillfälle alltid eftersträva sänkta lokalkostnader, med bibehållen kvalitet.”¹²

Positiva aspekter av att vara i skola är:

- verksamheten blir lättillgänglig för yngre barn.
- barn kan gå själva till/från kulturskolan från skola/fritids, vilket ökar tillgängligheten och ett jämlikt deltagande.
- barn och föräldrar får kännedom om verksamheten via skolan.
- kulturskolan kan bli en tillgång för skolans estetiska läroprocesser.

Utmaningar:

- det är svårt att få besked om lokalbokningar i tid, förutsättningar ändras ofta mellan läsåren i grundskolan.
- undervisningstid och antalet rum är ofta begränsade, problem med tillgång för flera kulturskolelärare samtidigt för att undvika ensamarbete.
- ökad gruppundervisning ställer andra krav på lokaler, t. ex ett piano för en elev, nu behövs utrymme för 4 - 6 deltagare.
- lokaler är inte akustiskt anpassade för kulturskolan, det saknas utrustning för ändamålet. Anpassningar som rör teater, dans och konst/form.
- samverkan mellan kulturskolans lärare går inte att tillgodose då skollokaler ligger geografiskt utspridda.
- att kulturskolan kan bedriva verksamheten på tider som passar skolorna. I vissa fall måste kulturskolan starta senare på eftermiddagen, eftersom skollokaler är upptagna. Det är därför viktigt att kulturskolan med andra arbetssätt kan erbjuda ett relevant utbud, t. ex riktad verksamhet som Tvåornas kör.¹³

¹² Stockholm stads budget kommunfullmäktige 2021-2023.

¹³ Tvåornas kör startades med stöd av Kulturrådets (regeringens) riktade kulturskolebidrag. Från 2021 ingår Tvåornas kör i Kulturskolans ordinarie utbud. Cirka 2000 barn och unga deltar i verksamheten årligen.

Överenskommelsen med utbildningsförvaltningen

Samverkansöverenskommelsen mellan kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen berör lokalsamverkan. Den beskriver kulturskolans behov när verksamheten bedrivs i skolans lokaler. Det kan gälla tillgänglighet, utrustning och lokalens utformning. Kulturskolan har också tagit fram hyresavtalsmallar att använda. Kulturskolan har upprättat samarbete med utbildningsförvaltningens lokalenhet där aktiva samarbeten utvärderas och framtida skolbyggnationer planeras. Genom samverkansöverenskommelsen säkerställs förvaltningarnas gemensamma mål om långsiktighet och gemensam planering.

Utmaningen med lokalsamverkan är att kunna samnyttja skollokalerna från tidig eftermiddag. Skolorna har schemalagd verksamhet hela dagen och oftast används lokalerna på eftermiddagarna till fritidshemsverksamhet och modersmålsundervisning. Kulturskolan har förståelse för att skolans lokaler i första hand ska användas för obligatoriets uppdrag, och därför är kulturskolans strategi att med stöd av med utbildningsförvaltningens lokalenhet hitta skolor som har kapacitet och är ändamålsenliga för att inrymma kulturskoleverksamhet.

Kulturskolan har utvärderat resultatet av samverkansöverenskommelsen¹⁴ där kulturskolans enhetschefer och skolrektorer svarat på frågor om hur samarbetet mellan kulturskola och fungerar (lokaler). Goda exempel på när samarbetet fungerar bra är ”...när det finns en positiv inställning till samarbete sinsemellan och när skolan ser nyttan av kulturskolan i skolan. När pedagoger kan jobba tillsammans i olika ämnen. Att det finns tydliga rutiner för inhyrningarna. Barn kan gå själva till/från kulturskolan från skola/fritids. Kulturskolan kan bli en tillgång för skolans estetiska läroprocesser. Kulturskolan når ut bredare geografiskt och täcker områden vi saknar.”

Trygghet och hållbara samarbeten

Kulturskolan ska bedriva en trygg och säker verksamhet i såväl egna som externa lokaler. Det är viktigt att förvaltningens lokal- och säkerhetsenheter involveras i arbetet att säkra frågor gällande belysning, lås och larm samt tillgänglighet i lokalerna. Kulturskolan är angelägen om att upprätta långsiktiga hållbara hyresavtal med fastighetsägare, skolor och andra externa aktörer. Samverkansöverenskommelsen med utbildningsförvaltningen är ett stöd i samarbetet med skolor gällande lokaler.

Genom att få delta i utformandet av skolornas egna lokaler förbättras kulturskolans möjlighet att planera in vilket utbud som kan erbjudas i olika stadsdelar. Kulturskolan ser att deltagandet är lågt i t. ex Järvaområdet. Genom att vara med i planeringen av nya skolor av mer multifunktionell karaktär med så kallade multihallar kan kulturskolan påverka genom att lyfta fram behovet av större salar som kan användas till alla estetiska ämnen. Kulturskolan besitter personalkompetens som kan samarbeta med skolorna i musik, teater, dans, nycirkus, konst, bild och media.

Kulturskolans målsättning är att främst hyra ytor i skolorna utifrån utbildningsförvaltningens befintliga kapacitetsberäkning så att samordningsvinster kan uppnås sett till kostnad, behov, efterfrågan, tillgänglighet, trygghet, närhet till kollektivtrafik, samt andra eventuella ändamålsenliga vinster.

4.3 Kriterier för ändamålsenliga lokaler

Prioritet är att nyttja utrymmen till förmån för pedagogisk verksamhet. Administrativa ytor samt förvaringsmöjligheter är lämpligast att ha i närhet av pedagogiska ytor om möjligt, dock ej på bekostnad av utrymme av den pedagogiska verksamheten. Förrådskostnaderna ska också vara rimliga.

Följande kriterier bedöms som prioriterade att uppfylla för att räkna en lokal som ändamålsenlig för verksamheten:

- Funktionella och ändamålsenliga lokaler. Det ska exempelvis finnas tillräckligt med utrymme för större grupper, t. ex dans, teater och orkestrar/ensembler. Lokalerna ska vara utrustade med förvaringsmöjligheter för bl.a. teknisk utrustning, teaterrekvisita och musikinstrument.
- Tillgänglighet. Det ska finnas goda kommunikationsmöjligheter till och från kulturskolan. Gärna på geografiskt strategiska platser i staden.
- Trygghet. Det ska vara tryggt att ta sig till och från kulturskolan, samt trygg inomhusmiljö.
- Funktionsanpassning. Lokalerna ska vara anpassade och tillgängliga för personer med funktionsvariationer.
- Effektiv sammansättning av lokaler. Lokalerna bör planeras så att utrymme finns för genomförande av flera verksamheter/ämnen samtidigt.
- God ljudmiljö/akustik. Det ska finnas förutsättningar för god ljudmiljö med goda akustiska egenskaper och särskild teknisk utrustning för syftet.

- God inomhusmiljö. Aspekter såsom ventilation, värme och lukt.
- Tillgång till scener och/eller större flexibla utrymmen som kan nyttjas till bland annat publika framträdanden.

4.4 Digitalisering

Kulturskolan satsar på en utveckling av digital kulturskola med flexibla kurser för e-learning som erbjuder både interaktiv fjärrunderundervisning online och deltagande på plattformar som inte ställer krav på deltagande i realtid. Den digitala utvecklingen ska inte ersätta fysiska lektioner, utan vara ett kompletterande alternativ i verksamheten. I mötet mellan digitalisering och traditionella lektioner vill kulturskolan nå fler barn och unga, samtidigt som lokalerna används resurs- och kostnadseffektivt och bidrar till flexibilitet både för elever och personal.

”Kulturskolan ska erbjuda ett brett och kvalitativt utbud som fristående distanskurser och fristående kursmoment som är komplement till fysisk verksamhet. Den digitala Kulturskolan möjliggör för fler barn och unga att ta del av Kulturskolans utbud, i Stockholm, med målsättning att med hjälp av digitalisering nå ut även utanför kommunens gränser.”¹⁵

I samband med Coronapandemin våren 2020 gick kulturskolan tillfälligt över till distans- och fjärrundervisning. En del lärare hade möjligheten att arbeta hemifrån men merparten av den pedagogiska personalen använde kulturskolans lokaler för att genomföra distansundervisning online. Det är viktigt att vi har i beaktande att ändamålsenliga lokaler inte endast innebär anpassning för fysiska lektioner, utan även för fjärrundervisning med allt som tillkommer gällande utrustning och lokal. Det är mer kostnadseffektivt att ha exempelvis optimala musik- och inspelningsstudios där all utrustning är tillgodosedd, som sedan kan nyttjas av många andra för att skapa digitalt material eller interaktiv fjärrundervisning, än att medarbetare enskilt förses med adekvat utrustning.

4.5 Egna och externa lokaler inom enheterna

Kulturskolan samnyttjar idag lokaler i cirka 70 skolor. I de fall där vi hyr lokaler i skolan är hyreslängden i regel ett år. Dessa förlängs inför varje höstterminsstart.

Kulturskolan bedriver verksamhet i 18 lokaler som vi kallar ”våra egna”, där kulturförvaltningen besitter kontraktshyra. Hyresvärden är antingen Stockholms stad eller privata fastighetsägare.

Kulturskolan har åtta noder, vilka är egna lokaler där vi erbjuder de flesta ämnesinriktningarna och där kommunikationsmöjligheterna är goda:

Medborgarhuset Södermalm (SÖ), Bagarmossen (FS), Högdalen (EÅV RC), Bredäng (HÄS), Kungsholmen (KN), Brommaplan (B), Vällingby (HV) och Husby (STRK). Se förklaring av förkortningarna i fotnot.¹⁶ Tanken med att bibehålla, förstärka och etablera noder är att inrätta inbjudande mötespunkter för barn och unga på olika platser runt om i staden som är självklara inslag i målgruppens kulturella miljö.

4.5.1 Bromma

Egna lokaler vid Brommaplan (1500 kvm). Lokalerna är en nod i Västerort. Adress: Kapplandstrappan 1. Lokaler hyrs även ut till frilansande kulturaktörer.

Utveckling: Öka teaterverksamheten i skolor, vilket medför bättre förutsättning att öka teaterämnet samt även effektivisering av lokalutnyttjandet i den egna lokalen.

Ytterligare verksamhet på: Äppelviksskolan, Alviksskolan, Norra Ängby Skola, Södra Ängby Skola, Abrahambergsskolan och Ålstensskolan.

Investeringsbehov: Larm- och låssystem i skolorna.

Lokalerna kommer att rivs om/när Brommaplans buss- och tunnelbanestation byggs om. När det sker uppstår behov av ersättningslokaler. Vid Brommaplan planeras två nya grundskolor som är intressant för kulturskolan att vara med i planeringen av. Ersättning av nuvarande lokaler i skolorna räcker inte. Det kommer behövas egna kulturskolelokaler i området, t. ex i anslutning till skolor, för att täcka behovet.

4.5.2 Enskede - Årsta – Vantör - Resurscentrum

Egna lokaler i Högdalen, Linde och Årsta. Adresser: Önskehemsgatan 34, Årsta Torg 5, Högdalsgången 36 och Veterinärgränd 6. Lokalerna hyrs även ut till studieförbund, körer och föreningar.

Utveckling: På Högdalsgången 36 (som är en viktig kulturskolenod i söderort) kan lokalerna omdisponeras för att frigöra mer verksamhetsyta och kunna ta emot fler elever. I fritidshemmen finns potential för utökning under förutsättning av kulturskolan erbjuder verksamhet på dagtid och för fritidshemmens barn.

Ytterligare verksamhet på: Hagsätraskolan, Östberga kulturhus, Östbergaskolan, Rågsveds Allaktivitetshus, Enskedefältets skola (nyetablering hösten 2021).

¹⁶ SÖ Södermalm/Östermalm, FS Farsta/Skarpnäck, EÅV Enskede/Årsta/Vantör och Resurscentrum, HÄS Hägersten/Älvsjö/Skärholmen, KN Kungsholmen/Norrmalm, B Bromma, HV Hässelby/Vällingby, STRK Spånga/Tensta/Rinkeby/Kista.

Investeringsbehov: Renovering av lokalen i Årsta sker 2021, planerad återflytt sen våren 2022.

Planering pågår för att inrymma kulturskoleverksamhet i nya Årstafältets skola (samarbete med SISAB). Slakthusområdet vid Globen är också aktuellt att etablera verksamhet i.

4.5.3 Farsta - Skarpnäck

Egna lokaler i Bagarmossen, Farsta och Kärrtorp. Adresser: Lagaplan 5, Lillåvägen 35, Farstagången 8 och Låγκärsvägen 7. Lokalerna hyrs även ut till privatpersoner, föreningar, teatersällskap och organisationer.

Utveckling: Utöka verksamheten i Fanfaren i samarbete med biblioteket och andra aktörer.

Ytterligare verksamhet på: Björkhagens Skola, Ungdomshuset Tuben, Kulturhuset Skarpnäck, Tornadoskolan, Mötesplats Fagersjö, Farsta Simhall, Gubbängsskolan, Sköndalsgården och Tallkrogens Skola.

Investeringsbehov: Larm- och låssystem i egna lokaler.

I Farsta finns Fanfarens scen med 250 publikplatser. Lokalen svarar mot lokala behov av kulturverksamhet samt bibliotekets behov av en multifunktionell scenisk lokal.

4.5.4 Hägersten – Älvsjö - Skärholmen

Egna lokaler i Bredäng, Gröndal och Hägerstenåsen. Adresser: Bredängstorget 8, Sjöbjörnsvägen 1 och Riksdalervägen 4. Lokalerna hyrs även ut till föreningar, studieförbund och stadsdelsförvaltningen.

Utveckling: Etablera en nod i Liljeholmen för målgruppen i Årstadal, Hornstull, Liljeholmen och Gröndal. Utöka verksamheten i Älvsjö i närheten till Ungdomens hus, pendeltågsstationen och biblioteket. Kulturskolan har ingen verksamhet vid Telefonplan och önskar tillgång till lokal (teater, samlingsal) i området. Kulturskolan ser gärna ett samarbete med Konstfack, som finns i området.

Ytterligare verksamhet på: Aspuddens skola, Fruängens skola, FOLK Skärholmen, Mälarhöjdens skola annex PärLAN, Skärholmens sim- och sporthall, Västertorpsskolan, Hägerstensåsens Medborgarhus, Vårgårdens parklek och Älvsjö Kyrka.

Investeringsbehov: Lås- och larmsystem i skolor.

4.5.5 Hässelby - Vällingby

Egen lokal i Vällingby. Adress: Pajalagatan 10. Lokalen hyrs ut till exempelvis teatersällskap och privata aktörer.

Utveckling: Etablera samarbete med Prisma, Västerorts kyrkan, biblioteken, Grimstaskolans aula, hiphop-kollektivet.

Ytterligare verksamhet på: Nälstaskolan, Hässelbygårdskolan, biblioteket i Hässelby gård och Loviselundsskolan.

Investeringsbehov: Lås- och larmsystem i skolor.

Enheten utvecklar samarbete med Hässelby-Vällingby SDF och fritidsgårdarna, inom ramen för Kultur För Alla (statsbidrag) och ordinarie verksamhet, för långsiktig strategisk lokalsamverkan i området Åkermyntan.

4.5.6 Kungsholmen - Norrmalm.

Egna lokaler på Kungsholmen och Odenplan. Adresser: Mariebergsgatan 34 och Odengatan 61. Lokalerna hyrs ut till olika externa orkestrar.

Utveckling: Uppdatera entrén i lokalen på Kungsholmen. Möjligt att frigöra ytor för mer verksamhet. Vagg i vagg har utbildningsförvaltningen ca 500 kvm som inte nyttjas till fullo.

Ytterligare verksamhet på: Gustav Vasa skola.

Investeringsbehov: En del generell upprustning. Larm- och låssystem på Odengatan och Gustav Vasa Skola.

Lokalen på Kungsholmen är en nod dit unga reser från hela staden. Här finns musik, bild och danssalar samt kulturskolans största och finaste orkestersal. I källaren finns en stor anpassad sal för kör- och ensembleverksamhet som sedan flera år tillbaka hyrs ut till extern aktör. Önskemål finns från enheten att även använda lokalen för kulturskoleverksamhet.

4.5.7 Spånga – Tensta – Rinkeby - Kista

Egen lokal i Husby som delas med Stadsteatern (teatersalong och förråd). Adress: Edvard Griegsgången 11. Lokalerna hyrs även ut till band och teatergrupper.

Utveckling: Utökad verksamhet i Rinkeby. En ökad närvaro av kulturskolan i skolor och att skapa samarbete med bibliotek.

Ytterligare verksamhet på: Kvarnbackaskolan, Blå Huset Tensta, Ellen Keyskolan och Rinkebyskolan. I skrivande stund planeras inflytt i Folkets hus i Rinkeby.

Investeringsbehov: Larm- och låssystem i externa lokaler. Upprustning av lokalerna i Blå huset i Tensta (belysning, ventilation, värme, byte av golv, lift till scenen och måla om foajé).

4.5.8 Södermalm - Östermalm

Egna lokaler på Medborgarplatsen och Hammarby Sjöstad. Scenen i Hammarby sjöstad är kulturskolans största scen och den mest lämpade för dansföreställningar

Adresser: Medborgarplatsen 6 och Lugnets Allé 86. Lokalerna hyrs även ut till skolors estetiska verksamheter.

Utveckling: De båda egna lokalerna behöver utvecklas och utrustas för att kunna erbjuda fler ämnen. I Hammarby Sjöstad kan fler undervisningsrum skapas med lättare ombyggnader och på Medborgarplatsen behövs vissa rum utrustas med ljudanläggning och ljuddämpande utrustning.

Ytterligare verksamhet: Högalidsskolan, Hamnskolan, Mariaskolan, Södra Latins gymnasium, Hjorthagens Folkkulturcentrum, Djurgårdsskolan, Katarina Södra Skola, Smedjan Münchenbryggeriet och bibliotek på Östermalm.

Investeringsbehov: Lås- och larmsystem i Hammarby sjöstad (åtgärdas 2021).

4.5.9 Unga Berättar och Instrumentförrådet, Döbelnsgatan 89.

Enheten Unga Berättar (UB) har målet är att stärka barn och ungas delaktighet i samhället. Metoden skiftar beroende på projekt men utgår alltid från den personliga berättelsen. Genom digitala berättelser (podcast), filmer, fotografier eller andra kreativa uttryck frigörs det egna berättandet. Unga Berättar erbjuder också en omfattande feriejobsverksamhet med bl.a. arbete med muralmålningar. Aktiviteterna har möjliggjort för barn och unga från bredare socioekonomiska grupper att få del av kulturskolan genom utåtriktad verksamhet och förnyade arbetssätt. 2019 (innan pandemiåren) nådde Unga Berättar 3 783 barn och unga genom sina aktiviteter (större delen nåddes digitalt), vilket är rekord för ett verksamhetsår.

UB delar lokal med instrumentförrådet vid Odenplan (Döbelnsgatan 89).

Instrumentförrådet (5 personal) hanterar cirka 8 000 musikinstrument. Uppdraget är underhållsarbete av musikinstrument, uthyrning och hantering av verksamhetslån (utrustning som används av kulturskolans enheter).

Utveckling: Lokalerna vid Döbelnsgatan har genomgått omfattande renovering (2019 - 2020). Lokalerna är mycket effektiva ur ekonomiskt och logistiskt perspektiv varför användandet av lokalerna noga ska planeras och tas till vara på. Här finns goda förutsättningar för administrativt, tekniskt och pedagogiskt arbete.

Investeringsbehov: Långsiktigt behövs en lokal där Unga berättar kan ta emot större deltagargrupper.

4.5.10 El Sistema – orkesterverksamhet i skolan

El Sistema Stockholm är en orkesterskola som möter cirka 2 800 barn och ungdomar i åldern 5 år till 14 år. Enheten arbetar inkluderande för att nå nya målgrupper i områden där Kulturskolan idag har svårt att nå nya

elever. Detta gör enheten genom ett nära samarbete med stadsdelsförvaltningar och grundskolorna. Enheten har idag verksamhet i Vårberg, Bredäng, Sätra, Farsta Strand, Farsta, Fagersjö, Rågsved, Skarpnäck, Rinkeby, Tensta, Kista, Husby, Vällingby och Hässelby. All verksamhet sker i grundskolornas lokaler. ES har avtalat hyreskontrakt med enbart Bredängsskolan, övriga skollokaler nyttjas kostnadsfritt. Underhållsarbetet av lokalerna sker kontinuerligt av respektive fastighetsvärd.

Utveckling: El Sistema ökar sin verksamhet varje år och det ställer krav på utvecklat samarbete med skolorna.

Investeringsbehov: Allmänt problem i flera lokaler är överhörning. Kulturskolan ser att samarbetet med SISAB behöver utvecklas för att åtgärda problemet.

5 Förändringar i lokalbeståndet

5.1 Nyligen genomförda förändringar sedan 2019

Nya etableringar i Ålstensskolan, Tornadoskolan, Hässelbygårdsskolan, Högalidsskolan, Hamnskolan, Hjorthagens Folkkulturcentrum, Smedjan Münchenbryggeriet, Södra Latins gymnasium, Skärholmens Sim- och Idrottshall, Rinkebyskolan, Enskedefältets skola samt FOLK i Skärholmen. Återflytt till Medborgarhuset vid Medborgarplatsen. Inflytt till ny lokal i Husby i samarbete med Stadsteatern.

Kulturskolan har avvecklat lokalerna i Söderhallarna och Internationella Engelska Gymnasiet (båda har varit evakueringslokaler under tiden för renovering av Medborgarhuset), teaterlokalen på Östermalm (Skeppargatan) samt teatern i Hässelby Gård.

5.2 Förändringar på sikt

I samarbete med förvaltningens lokalenhet inventeras kulturskolans lokaler kontinuerligt. Under 2020 har en omfattande upprustning av läs-, larm och brandsäkerhet påbörjats. Kulturskolans lokaler i noderna Brommaplan, Kungsholmen, Hammarby Sjöstad, Bagarmossen, Farsta, Högdalen och Döbelngatan (instrumentförrådet) har prioriterats. Genom att främja samnyttjandet av båda interna och externa lokaler kan vi på sikt ha som mål att eventuellt lämna några av kulturskolans egna lokaler som inte bedöms vara tillräckligt kostnadseffektiva och ändamålsenliga för verksamheten¹⁷. Vid avveckling av lokaler ska hänsyn tas till framtida behov, efterfrågan och lokalens specifika kvalitéer. I takt med att staden växer ska Kulturskolan satsa resurser på de lokaler som är långsiktigt hållbara och att förstärka dessa lokaler som noder och centrala

mötespunkter för barn och unga i staden är en avgörande del i kulturskolans lokalstrategi.

Det finns en ny detaljplan för Liljeholmen centrum och en planeringsprocess och byggnationer som kommer pågå under en tioårsperiod.¹⁸ Biblioteket nämns i detaljplanen, vilket möjliggör utökat samarbete mellan kulturskolan och bibliotek i stadsdelen. Det finns flera gymnasier och skolor i stadsdelen som kulturskolan gärna samarbetar med.

I Hägersten finns goda möjligheter till samarbete med Midsommargården. Kontakt har redan etablerats vid tidigare tillfällen. Midsommargården har haft en positiv inställning till samarbete med kulturskolan och att inhysa verksamhet i deras lokal. Medborgarhuset i Hägersten är en samlingslokal med bemanning som får finansiellt stöd av kulturnämnden. Samarbetet med Medborgarhuset går att fördjupa och utveckla. Även i Hägersten pågår en del planering och kommande byggprojekt på skolor där kulturskolan vill vara med tidigt i planeringsprocessen för att kunna utöka omfattning på sin verksamhet.

I Slakthusområdet planeras en större utbyggnation av skolor och kontakten med utbildningsförvaltningen är viktig. Planen är att de skolor som byggs om ska ha möjlighet att använda utrymmen för andra verksamheter. Kulturskolan vill samnyttja lokaler i skolorna, inte bygga egna lokaler.

Kulturskolan planerar att vidareutveckla samarbetet och samnyttjandet av lokalerna på Medborgarplatsen med biblioteket.

Kulturskolan vill även öka samarbetet med biblioteket i Farsta (Fanfaren).

I Norra Djurgårdsstaden och Hjorthagen ska vi fortsatt söka externa lokaler samt vidareutveckla samarbetet med Hjorthagens Folkkulturcentrum och arbeta tillsammans med stadsdelsförvaltningen som har fritidsgårdar i området samt med biblioteket. Återuppta kontakten med Bobergsskolan. Kulturskolan ser ett fortsatt behov av att hitta samverkansmöjligheter på Östermalm.

Kulturskolan vill satsa ytterligare på förstärkt närvaro i ytterstaden, då vi har ett lägre deltagande i vissa stadsdelar. Här är det viktigt att satsa på noderna Husby och Bredäng för att de ska bli naturliga knutpunkter för målgruppen i närområdet, samt fortsatt söka fler samarbeten med skolor och andra externa aktörer i områdena. I de nya lokalerna i Husby samnyttjar kulturskolan och Stadsteatern bl.a. teaterscenen och det är ett exempel på gott samarbete som ska spridas och öka.

Kulturskolan ser också ett framtida samarbete med Stadsmuseet vid Slussen och den verksamhet de bygger upp på innergården.

Kulturskolan planerar även för lokalsamverkan med Stadsbiblioteket i Fältöversten. Andra platser som passar för samverkan är biblioteken i Hornstull, Kista och Liljeholmen.¹⁹

Kulturskolan ska också undersöka lokalsamverkan med estetiska gymnasier samt universitet, högskola och privata aktörer som har estetisk inriktning (ex. Konstfack, Beckmans, Forsbergs, Berghs och Stockholms Konstnärliga Högskola).

6 Lokalstrategi

Då det är viktigt att verksamheten är fortsatt intressant, givande och aktuell för barn och unga är det avgörande att kulturskolan vidmakthåller och förbättrar nuvarande verksamhetsformer samt utvecklar nya sådana. Efterfrågan på kulturskolans verksamhet är stor, och därmed även behovet att se över arbetssätten för att bemöta efterfrågan.

Kulturskolan ska vara lyhörda på barn och ungas förväntningar av kulturskolans verksamhet. Med hjälp av kundundersökningar och omvärldsbevakning ska kulturskolan erbjuda ett relevant utbud. Till vissa ämnen kommer efterfrågan att öka medan andra ämnen minskar. Kulturskolans mål är att nå så många barn och unga som möjligt, och samtidigt erbjuda ett brett utbud. Förändringar i stadens demografi och kollektivtrafik samt en ökad digitalisering påverkar också kulturskolans framtida behov av lokaler.

Kulturskolan prioriterar främst de noder (egna och externa lokaler) som är hållbara på lång sikt. Kulturskolans noder kännetecknas av att de flesta ämnena kan erbjudas där och att lokalerna är anpassade för verksamheten.

En pågående utveckling som fortgått i flera år är skiftet från enskild undervisning till gruppundervisning. I och med denna omväxling har nya krav ställts på lokaler avseende tillgänglighet, flexibilitet och utformning.

En nyligen tillagd verksamhetsform är satsningen ”Tvåornas kör”. Skolklasser från cirka femton skolor i staden erbjuds att sjunga i kör under ledning av lärare från kulturskolan. Verksamheten pågår i skollokaler samtidigt som ordinarie grundskoleschema pågår. Denna strategi är inte nödvändigtvis lika beroende av en fast lokal. I och med verksamheter likt

¹⁹ Slutrapport Uppdrag dnr 1.1/3788/2018

Tvåornas kör har kulturskolan möjlighet att nå fler elever utan en korrelation med ökade hyreskostnader.

7 Samverkan och uthyrning

Potentialen att hyra ut kulturskolans lokaler till kommersiella aktörer är begränsad men ska ses som en möjlighet såvida detta inte bedöms stå i motsättning till kulturskolans verksamhet eller andra kulturpolitiska mål. Efterfrågan från den ideella sektorn är relativt stor på den typ av lokaler som kulturskolan besitter. Tillhandahållande av lokaler för dessa typer av verksamheter ligger i linje med kulturskolans uppdrag att stödja kulturverksamhet i Stockholms stad. Att upplåta och hyra ut lokaler till dessa målgrupper samt skol- och förskoleverksamhet kan öka nyttjandegraden samt medföra hyresintäkter. Samtidigt leder det också till ökade kostnader. Möjliga intäkter och kostnader är delvis oklara utifrån pågående arbete med nya prislistor, samt pågående diskussion med idrottsförvaltningen om köp av tjänster. Beräkningsexempel påvisar dock ett nettoöverskott vid ökat nyttjande av lokaler²⁰. Att ta i beaktande är att de flesta ideella föreningar har begränsad betalkapacitet, då föreningarna ofta är bidragsfinansierade via bl. a stadens kulturbudget.

Kulturskolan ser ett ökat behov att utöka den egna verksamheten under exempelvis lov och helger, vilket begränsar möjligheten för uthyrning av egna lokaler.

För att kulturskolan ska öka uthyrning/upplåtande av lokaler till andra krävs att organisation och praktiska förutsättningar finns. Det finns sannolikt goda möjligheter att köpa in tjänster och samordna frågor med idrottsförvaltningen (bokningssystem), samt Stadsbiblioteket (jourstöd).

Frågor som initialt behöver hanteras inkluderar:

- Bokningshantering (system, tillgänglighet via hemsida, administration av avtal, hyror) – centralt eller lokalt.
- Digitala larm- och låssystem på anläggningar/rum, styra tillgänglighet till parter som ska ha tillträde till lokalerna.
- Vaktmästartjänster/servicetjänster/jour –vid behov ställa i ordning/kontrollera inför/efter uthyrning.
- Ökat behov av städning.

För att komma i gång med en mer proaktiv uthyrning och tillhandahållande av lokaler till andra intressenter föreslås följande:

1. Ge varje enhet, med utgångspunkt att identifiera lämpliga lokaler, ett ”uthyrningsmål”. Både antal timmar och ekonomiska termer, med utgångspunkt att ”tillgängliggöra lokaler för att stödja kulturlivet”.
2. Ge varje enhet uppdrag att verka för mer proaktiv uthyrning (marknadsföring, kontakt med potentiella intressenter lokalt) av utvalda lokaler för att successivt öka nyttjandegraden av lokaler.
3. Att tillgängliggöra lokaler till ideella föreningar och individer samt annan kommunal verksamhet såsom förskolor och skolor.
4. Undersök möjligheter till att ”köpa in” både system- och organisatoriskt stöd från idrottsförvaltningen i ett initialt skede.
5. Samordning med Kulturstrategiska staben som ger bidrag till lokala kulturaktörer för eventuell sammankoppling till kulturskolans lokaler.

8 Slutsats och prioriteringar

I Stockholms stads budget 2021 beskrivs att

”Kulturskolans verksamhet ska i högre utsträckning involveras i skolans och fritidshemmens verksamhet, så att det blir enklare att ta del av dess utbud och att kulturnämnden tillsammans med utbildningsnämnden ska uppmuntra och utöka samarbetet mellan skolorna och kulturskolan, i synnerhet vad gäller lokaler, i syfte att nå fler elever.

Kulturanläggningar bör ses som en samlad resurs för stadens invånare. Investeringar i kulturanläggningarna ska spridas geografiskt, bidra till att stärka kulturlivet också i ytterstaden samt följa intentionerna i översiktsplanen att stärka stadsdelsutvecklingsområden och att skapa mötesplatser. Det finns samordnings- och effektiviseringsvinster i att samlokalisera till exempel kulturskolans lokaler och skollokaler. Staden ska aktivt arbeta i stadsutvecklingen för att kulturlokaler tillkommer genom extern medverkan.”²¹

För att utöka samarbetet mellan skolorna och kulturskolan i syfte att nå fler elever samt skapa samordnings- och effektiviseringsvinster är det av största vikt att utveckla samarbetet mellan utbildnings- och kulturförvaltningen.

Ett nära samarbete mellan rektorer och kulturskolans enhetschefer samt mellan förvaltningarnas lokal- och kvalitetsenheter är en förutsättning för att hitta passande skolor att samnyttja lokaler i.

Kulturskolan strävar också mot ett ökat samarbete med främst Stockholms stadsbibliotek och andra externa aktörer gällande lokalsamverkan och att vara med i kulturförvaltningens strategiska planering av framtida kulturlokaler.

Kulturskolan prioriterar de noder/egna lokaler som är hållbara på lång sikt. Kulturskolans noder kännetecknas av att de flesta ämnena kan erbjudas där och att lokalerna är anpassade för verksamheten.

I de fallen aviserade kraftiga hyreshöjningar, uppkomna lokalproblem och bristande effektivitet förekommer ska avveckling av lokalen noga prövas.